

PHỐI HỢP GIỮA NHÀ TRƯỜNG, GIA ĐÌNH VÀ XÃ HỘI TRONG VIỆC GIÁO DỤC ĐẠO ĐỨC CHO HỌC SINH TẠI TRƯỜNG TRUNG CẤP KINH TẾ - KỸ THUẬT QUẬN 12

CAO VĂN TẤN *

Email: caotan@dttec.edu.vn

Tóm tắt:

Giáo dục đạo đức là một trong những mặt giáo dục quan trọng của mục tiêu giáo dục nhà trường ở nước ta hiện nay. Nó có vai trò quan trọng trong việc hình thành nhân cách của con người, nguồn nhân lực phục vụ phát triển của đất nước. Học sinh đến trường không những được truyền thụ và lĩnh hội tri thức mà còn được học để làm người, để trở thành người có đạo đức, có văn hóa.

Trong những năm học tại nhà trường, học sinh không chỉ được học những kiến thức cơ bản mà còn được rèn luyện về đạo đức. Những giá trị đạo đức căn bản sẽ giúp cho con người sống tốt đẹp hơn. Nhưng dường như những giá trị này đang bị xuống cấp, thể hiện qua hành vi bạo lực trong nhà trường, những vụ án nghiêm trọng... vấn đề này đang là sự quan tâm của xã hội đối với thế hệ tương lai. Do đó giáo dục ý thức đạo đức cho học sinh là nhu cầu cấp thiết hiện nay.

Từ khóa: Giáo dục đạo đức, Phối hợp, Nhà trường, gia đình, xã hội.

Ngày nhận bài: 18/02/2019 Ngày phản biện: 20/03/2019 Ngày đăng: Tháng 03/1019

1. Đặt vấn đề

Đạo đức là nhân tố cốt lõi trong nhân cách của mỗi con người, Giáo dục đạo đức nhằm mục đích hình thành nhân cách cho học sinh, cung cấp cho học sinh những tri thức cơ bản về các phẩm chất đạo đức và chuẩn mực đạo đức, hoàn thiện nhân cách con người. Đạo đức và tài năng là hai mặt cơ bản hợp thành trong một cá nhân, đạo đức là gốc của nhân cách. Giáo dục đạo đức là một phần quan trọng không thể thiếu trong hoạt động giáo dục

Điều 2, Luật giáo dục của nước Cộng hòa Xã hội Chủ nghĩa Việt Nam 2005 có nêu: " Mục tiêu giáo dục là đào tạo con người Việt Nam phát triển toàn diện có đạo đức, tri thức, sức

khỏe, thẩm mỹ và nghề nghiệp, trung thành với lý tưởng độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội, hình thành và bồi dưỡng nhân cách, phẩm chất và năng lực công dân, đáp ứng yêu cầu xây dựng và bảo vệ tổ quốc".

Trong lý luận cũng như trong thực tiễn giáo dục, sự thống nhất tác động giáo dục từ nhà trường, gia đình và xã hội được xem là vấn đề có tính nguyên tắc đảm bảo cho mọi hoạt động giáo dục có điều kiện đạt hiệu quả. Sự phối hợp chặt chẽ ba môi trường giáo dục: Nhà trường, gia đình và xã hội là đảm bảo sự thống nhất trong nhận thức cũng như hoạt động giáo dục cùng một hướng, một mục đích, một tác động tổ hợp, đồng tâm tạo sức mạnh đột phá, thúc đẩy quá trình hình thành nhân cách và rèn

* Cao Văn Tấn - Trường Trung cấp Kinh tế - Kỹ thuật Quận 12

luyện đạo đức của học sinh. Giáo dục cho học sinh những hiểu biết và niềm tin về các chuẩn mực và quy tắc đạo đức, giáo dục ý thức về **lối sống cá nhân**, ý thức về các mối quan hệ trong gia đình, trong tập thể và ngoài xã hội, ý thức về cuộc sống lao động sáng tạo, về trách nhiệm trong công việc, về nghĩa vụ lao động và bảo vệ Tổ quốc. Sự phối hợp giữa Nhà trường, gia đình và xã hội có thể diễn ra dưới nhiều hình thức. Vấn đề cơ bản hàng đầu là tất cả các lực lượng giáo dục phải phát huy tinh thần trách nhiệm, chủ động tạo ra những mối quan hệ phối hợp vì mục tiêu Giáo dục – Đào tạo thể hệ trẻ thành những công dân hữu ích cho đất nước.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Lí luận về sự phối hợp giữa nhà trường, gia đình và xã hội trong việc giáo dục đạo đức cho học sinh Trung cấp.

Mối quan hệ nhà trường, gia đình và xã hội có tầm quan trọng trong việc nâng cao chất lượng giáo dục và phát triển cộng đồng. Đây là mối tác động qua lại. Truyền thống gia đình ảnh hưởng sâu sắc đến nhân cách học sinh. Gia đình là nơi hình thành, phát triển và bồi đắp nhân cách của học sinh. Gia đình là cầu nối học sinh với nhà trường và xã hội, là nơi nuôi dưỡng, giáo dục trẻ em. Nhà trường là môi trường có đủ điều kiện nhất trong việc thực hiện các mục tiêu giáo dục. Nhà trường đóng vai trò quan trọng trong việc truyền thụ kiến thức, trí thức, hình thành kỹ năng nghề nghiệp cho học sinh. Bên cạnh truyền thụ kiến thức văn hóa, kiến thức nghề nghiệp, nhà trường còn có nhiệm vụ giáo dục, rèn luyện về mặt phẩm chất đạo đức, đảm bảo sự phát triển toàn diện về nhân cách cho học sinh. Cộng đồng xã hội đóng vai trò quan trọng trong việc xây dựng môi trường văn hóa, môi trường giáo dục. Tăng cường sự phối hợp chặt chẽ giữa nhà trường, gia đình và xã hội sẽ góp phần

đáng kể vào việc nâng cao chất lượng và hiệu quả của quá trình giáo dục đạo đức cho học sinh ở trình độ trung cấp.

2.1.1 Vai trò của Trường Trung cấp

Quá trình phát triển của con người không thể tách rời môi trường giáo dục của trường học. Phải đảm bảo cho trẻ em được giáo dục từ lúc lọt lòng cho đến mọi lứa tuổi. Giáo dục ở trường trung cấp nhằm đào tạo nhân lực trực tiếp cho sản xuất, kinh doanh và dịch vụ, có năng lực hành nghề tương ứng với trình độ đào tạo; có đạo đức, sức khỏe; có trách nhiệm nghề nghiệp; có khả năng sáng tạo, thích ứng với môi trường làm việc trong bối cảnh hội nhập quốc tế, bảo đảm năng cao năng suất, chất lượng lao động; tạo điều kiện cho người học sau khi hoàn thành khóa học có khả năng tìm việc làm, tự tạo việc làm hoặc học lên trình độ cao hơn.

Hiện nay Đảng, Nhà nước yêu cầu đổi mới trong sự nghiệp giáo dục phục vụ cho công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước. Chúng ta đang sống trong thời đại có sự tiến bộ mạnh mẽ về khoa học công nghệ, sự bùng nổ của thông tin toàn cầu. Việc này đặt ra cho từng con người phải phấn đấu nỗ lực vươn lên trong cuộc sống để không lạc hậu với thời cuộc. Từng bước theo kịp tốc độ phát triển của thời đại. Nhà trường ngoài nhiệm vụ cung cấp kiến thức, hình thành kỹ năng và năng lực nghề nghiệp cho học sinh thì việc giáo dục đạo đức cho học sinh lại mang ý nghĩa quan trọng, là hình thức thứ hai của một vấn đề đào tạo con người mới xã hội chủ nghĩa có tài có đức mới phục vụ xây dựng thành công chủ nghĩa xã hội.

2.1.2. Vai trò của gia đình

Gia đình là tế bào của xã hội, là nơi nuôi dưỡng các em, là nền tảng để cho các em phát triển. Mỗi học sinh được sinh ra và lớn lên

trong một hoàn cảnh gia đình khác nhau nên các em sẽ có nền tảng về đạo đức khác nhau. Đạo đức gia đình luôn gắn liền với đạo đức xã hội, gia đình có ảnh hưởng sâu sắc, trực tiếp đến việc hình thành và phát triển nhân cách học sinh.

2.1.3. Vai trò của xã hội

Quá trình hình thành và phát triển nhân cách cá nhân bị chi phối và ảnh hưởng bởi các điều kiện khách quan và các yếu tố chủ quan như bẩm sinh - di truyền, môi trường, giáo dục, tự giáo dục và hoạt động cá nhân. Trong đó, các yếu tố sinh học là tiền đề, môi trường là điều kiện, giáo dục giữ vai trò chủ đạo và hoạt động của các cá nhân là yếu tố quyết định đối với sự phát triển nhân cách.

Môi trường xã hội bao gồm: Môi trường vi mô và môi trường vĩ mô. Môi trường vi mô được coi là nguyên nhân chung của tính quyết định xã hội, còn môi trường vĩ mô là những hoàn cảnh xã hội trực tiếp, mang tính đặc thù của tính quyết định xã hội. Đó có thể là hệ thống giáo dục địa phương, là nhà trường, gia đình... Trong quá trình hình thành và phát triển nhân cách, môi trường xã hội (trong đó có gia đình, nhà trường, bạn bè,...) có tầm quan trọng đặc biệt vì nếu không có xã hội loài người thì những tư chất của con người không thể phát triển được.

2.2. Mục tiêu của việc giáo dục đạo đức cho học sinh trung cấp trong mối quan hệ phối hợp giữa Nhà trường, gia đình và xã hội.

2.2.1. Về nhận thức

Cung cấp cho học sinh những tri thức cơ bản các phẩm chất đạo đức và chuẩn mực đạo đức. Giúp học sinh có nhận thức đúng đắn về bản chất, nội dung các chuẩn mực đạo đức

của con người Việt Nam trong thời kì mới phù hợp với yêu cầu phát triển của xã hội. Trên cơ sở đó giúp các em hình thành niềm tin đạo đức.

2.2.2. Về thái độ tình cảm

Giúp học sinh có thái độ đúng đắn với các qui phạm đạo đức, có tình cảm và lòng biết ơn sâu sắc đối với các thế hệ cha anh đã hy sinh vì độc lập tự do của Tổ quốc. Khơi dậy ở học sinh những rung động, những cảm xúc đối với những hiện thực xung quanh, làm cho chúng ta biết yêu, biết ghét và có thái độ rõ ràng đối với các hiện tượng đạo đức, phi đạo đức trong xã hội, có thái độ đúng đắn về hành vi đạo đức của bản thân.

2.2.3. Về hành vi

Có hành vi phù hợp với chuẩn mực đạo đức, có quan hệ xã hội lành mạnh, trong sáng, tích cực làm điều thiện, tránh điều ác, làm tổn thương đến vật chất và tinh thần của cá nhân và xã hội vì mục đích, động cơ "ích kỷ hại nhân".

2.3. Nội dung phối hợp giáo dục đạo đức cho học sinh trung cấp của nhà trường, gia đình và xã hội

Các lực lượng giáo dục trong xã hội, tạo nên mối quan hệ hợp tác chặt chẽ với nhà trường. Xây dựng kế hoạch giáo dục đạo đức đảm bảo sao cho kế hoạch phải vừa bao quát, vừa cụ thể phù hợp với từng đối tượng học sinh khác nhau.

Phối hợp các kế hoạch chăm sóc và giáo dục học sinh của tập thể sư phạm nhà trường, của hội phụ huynh, của các doanh nghiệp, của Đoàn thanh niên, phụ nữ ở địa phương, của các cơ quan văn hóa - giáo dục ngoài giáo dục nhà trường.

Theo dõi tiến trình, đánh giá kết quả của việc giáo dục đạo đức học sinh, thanh thiếu niên ở địa phương, phân tích nguyên nhân, nêu biện pháp khắc phục.

Tiến hành phổ biến các tri thức khoa học giáo dục có nội dung giáo dục đạo đức cho cha mẹ học sinh, cho cán bộ và nhân dân địa phương.

Đánh giá, khen thưởng, trách phạt kịp thời nhằm động viên kịp thời các em học sinh và ngăn ngừa những em có hành vi lệch lạc trong quá trình học tập trong nhà trường và sinh hoạt tại gia đình và địa phương.

3. Một số biện pháp giáo dục đạo đức cho học sinh thông qua hoạt động phối hợp giữa nhà trường, gia đình và xã hội tại trường Trung cấp Kinh tế - Kỹ thuật Quận 12

3.1. Nâng cao nhận thức, ý thức trách nhiệm của Ban giám hiệu, giáo viên, cha mẹ học sinh và các tổ chức xã hội nhằm giáo dục đạo đức cho học sinh

Nâng cao ý thức, tinh thần trách nhiệm, lòng nhiệt huyết của Ban giám hiệu nhà trường, đội ngũ giáo viên, cha mẹ học sinh và các đoàn thể xã hội trong hoạt động phối hợp giáo dục đạo đức cho học sinh.

Giúp các lực lượng giáo dục trong và ngoài nhà trường hiểu được vai trò của hoạt động giáo dục đạo đức là nhiệm vụ của toàn xã hội nói chung và là nhiệm vụ quan trọng hàng đầu của nhà trường và gia đình nói riêng.

3.2. Xây dựng và tổ chức thực hiện kế hoạch hoạt động giáo dục đạo đức cho học sinh trong mối quan hệ phối hợp giữa nhà trường, gia đình và xã hội tại trường Trung cấp Kinh tế - Kỹ thuật Quận 12

Xác định rõ nội dung, hình thức và phương pháp giáo dục đạo đức cho học sinh trong quá trình phối hợp, phân công trách nhiệm, nhiệm

vụ của từng cá nhân và tập thể trong hoạt động phối hợp giáo dục đạo đức cho học sinh.

Thống nhất hình thức trao đổi thông tin khi thực hiện kế hoạch, đảm bảo khả năng thực hiện thành công những nội dung quan trọng của kế hoạch. Thực hiện tốt, có hiệu quả, kế hoạch phải được thực hiện một cách đồng bộ, toàn diện, thường xuyên và liên tục

3.3. Tăng cường năng lực công tác của giáo viên chủ nhiệm lớp

Vai trò của giáo viên chủ nhiệm rất quan trọng về việc giáo dục đạo đức cho học sinh cũng như thúc đẩy phong trào học tập ở từng học sinh của lớp. Có trách nhiệm tổ chức cho học sinh nắm được về năng lực và phẩm chất học sinh, nội quy trường lớp, rèn đạo đức cho học sinh.

Để giáo dục đạo đức cho các em đạt hiệu quả cao giáo viên chủ nhiệm ở tất cả các lớp làm tốt công tác tham mưu với lãnh đạo nhà trường, phối hợp với Đoàn thanh niên, Ban đại diện cha mẹ học sinh của lớp, các thầy cô giáo bộ môn và các bộ phận chức năng khác trong nhà trường với mục tiêu nắm rõ từng hành vi, việc làm, thái độ... của từng học sinh qua mọi hoạt động trong nhà trường.

Giáo viên chủ nhiệm cần tăng cường năng lực chuyên môn, nhiệm vụ chăm lo giáo dục tư tưởng, đạo đức cho học sinh, kết hợp thường xuyên với giáo viên bộ môn và quan tâm đến việc tổ chức hoạt động rèn luyện, ngoại khóa cho học sinh, phối hợp với các lực lượng giáo dục trong nhà trường, gia đình và xã hội thông qua các hoạt động phong phú để giáo dục học sinh một cách toàn diện.

3.4. Đa dạng hóa các hình thức và thực hiện đồng bộ phương pháp giáo dục đạo đức cho học sinh tại trường Trung cấp Kinh tế - Kỹ thuật Quận 12

Xây dựng và tổ chức chương trình kỹ năng sống, các chương trình ngoại khóa, các hoạt động ngoài giờ lên lớp, các hoạt động vui chơi, rèn luyện đa dạng và phong phú, lồng ghép các nội dung giáo dục đạo đức cho học sinh.

Đổi mới phương pháp rèn luyện đạo đức, giáo dục đạo đức theo lứa tuổi và tâm lý học sinh, theo nhu cầu thực tế của xã hội hiện nay.

3.5. Tăng cường ứng dụng công nghệ thông tin trong quá trình giáo dục đạo đức cho học sinh giữa nhà trường, gia đình và xã hội

Xây dựng hình thức trao đổi thông tin giữa các lực lượng giáo dục trong quá trình giáo dục đạo đức cho học sinh

Phân công vai trò, nhiệm vụ của từng cá nhân, đơn vị trong quá trình trao đổi thông tin.

3.6. Nâng cao hoạt động kiểm tra, đánh giá, rút kinh nghiệm về sự phối hợp giữa nhà, gia đình và xã hội trong việc giáo dục đạo đức cho học sinh tại trường Trung cấp Kinh tế - Kỹ thuật Quận 12

Xây dựng tiêu chí để đánh giá hoạt động phối hợp giáo dục đạo đức cho học sinh theo từng tháng, từng học kì và năm học.

Đánh giá kết quả một cách cụ thể, chính xác, khách quan và toàn diện, phải có sự đánh giá trong và đánh giá ngoài cho kết quả của hoạt động phối hợp giáo dục đạo đức cho học sinh.

4. Kết luận

Giáo dục đạo đức là bộ phận có tính chất nền tảng của giáo dục nói chung trong nhà trường. Mục tiêu giáo dục đạo đức trong nhà trường là hình thành nên những phẩm chất đạo đức mới cho học sinh trên cơ sở có nhận thức, tình cảm, thái độ và hành vi đạo đức. Nội

dung của giáo dục đạo đức là góp phần hướng tới sự phát triển con người, phát triển từng nhân cách của từng học sinh, đáp ứng yêu cầu phát triển kinh tế xã hội của đất nước trong thời kỳ công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước. Chất lượng của giáo dục có ảnh hưởng trực tiếp đến chất lượng giáo dục của nhà trường, nơi đào tạo nguồn nhân lực cơ bản cho sự nghiệp công nghiệp hóa – hiện đại hóa đất nước.

Hoạt động giáo dục đạo đức trong mối quan hệ phối hợp giữa nhà trường, gia đình và xã hội cần sự thống nhất về mục đích, yêu cầu, nội dung và phương pháp giáo dục nhằm phát huy những mặt mạnh và hạn chế những mặt yếu kém của từng lực lượng giáo dục để tạo ra sức mạnh tổng hợp. Đó là nguyên tắc cơ bản trong giáo dục nhân cách nói chung và giáo dục đạo đức nói riêng.

Trong hoạt động giáo dục đạo đức, muốn đạt hiệu quả thì phải thường xuyên đổi mới nội dung và phương pháp giáo dục. Phải tạo ra sự phối hợp chặt chẽ, đồng bộ, thống nhất giữa các lực lượng giáo dục trong nhà trường, gia đình và xã hội tạo thành mạng lưới giáo dục đạo đức cho học sinh ở mọi lúc, mọi nơi, chỉ có như vậy công tác giáo dục đạo đức cho học sinh mới đạt kết quả mong muốn, đáp ứng đòi hỏi cấp thiết của việc nâng cao chất lượng giáo dục toàn diện trong nhà trường □

Tài liệu tham khảo

1. Phạm Minh Hạc (2001) Về phát triển con người toàn diện thời kỳ công nghiệp hóa, hiện đại hóa. NXB Chính trị quốc gia Hà Nội
2. Đặng Vũ Hoạt (1984), Những vấn đề giáo dục, NXB Giáo dục Hà Nội.
3. Trần Hậu Kiểm (1997) Giáo trình đạo đức học, NXB Chính trị quốc gia Hà Nội.

4. Nguyễn Đình Thém (2007) Cẩm nang giáo dục gia đình, nhà trường và xã hội.

5. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2005). *Luật giáo dục*. NXB Chính trị quốc gia, Hà Nội.

COORDINATION BETWEEN SCHOOL, FAMILY AND SOCIAL IN THE EDUCATIONAL EDUCATION FOR STUDENTS AT THE TECHNICAL ECONOMIC COLLEGE OF DISTRICT 12

Cao Van Tan *

Email: caotan@dttec.edu.vn

Abstract:

Ethical education is one of the important educational aspects of the school education goal in our country today. It plays an important role in shaping the human personality, human resources for the country's development. Students who come to school not only to be taught and receive knowledge, but also learn to be human, to become ethical, culturally.

In the school years, students not only learn basic knowledge but also practice ethics. Basic moral values will help people live better. But it seems that these values are being degraded through acts of violence in the school, serious cases. This issue is the concern of society for future generations. Therefore. Educating moral consciousness for students is an urgent need now.

Keywords: *Ethical education, combination, school, family, society*